

Od vzniku soukromého Gymnázia a SOŠ v Rájci-Jestřebí, o.p.s., používají vyučující spolu se svými studenty neobvyklý způsob hodnocení. Vedle téměř rodinného prostředí jde o hlavní „poznávací“ rys této školy.

ALTERNATIVNÍ HODNOCENÍ GYMNAZISTŮ V RÁJCI-JESTŘEBÍ

ŽIVOT NA SPOJNICI

Gymnázium v Rájci-Jestřebí funguje v obecní budově, v níž sídlí i místní ZUŠ, už čtrnáctým rokem. Důvodem jeho založení byla, jako v případě značné části jiných soukromých škol, touha zkusit učit jinak. Učit tak, aby si studenti neodnášeli pouze kvanta nesusouvisejících znalostí, ale aby je uměli použít v praxi a rozvíjeli své schopnosti v příjemném prostředí. Ředitel a spoluzakladatel školy STANISLAV LAŠTŮVKA zdůrazňuje právě osobní přístup učitelů k žákům, kterých je maximálně 22 ve třídě (jak stanoví smlouva mezi školou a rodiči) a alternativní způsob hodnocení jako hlavní odlišnost od zaběhnutého standardu.

Gymnázium původně vzniklo jako osmileté, později se přidal čtyřletý obor. Osmileté gymnázium nakonec vystřídalo šestileté, které, jak říká ředitel, široko daleko nikdo nenabízí. „Hlavní důvod přechodu na šestiletý cyklus bylo dojíždění. Rájec je sice malé město, ale s dobrou dopravní obsluhou z obou blízkých velkých měst – Boskovic a Blanska. Navíc leží přímo na mezinárodní železniční spojnici,“ vysvětluje S. Laštůvka.

Zkratka SOŠ v názvu školy připomíná, že před pěti lety do zřizovací listiny přibyl i technické lyceum, které se však původně kvůli nezájmu, nyní vinou nedostatku volných kapacit neotevírá.

Zájem o školu je srovnatelný s veřejnými gymnázii z malých měst. Možná ho sráží dolů školné, to ale svou výši 9700 Kč ročně patří k tomu nejnižšímu, s čím se lze na soukromých školách vůbec setkat. Škola tedy musí bojovat o místo na slunci na všech frontách. Od počátku své existence zřizuje školskou radu. S okolním světem komunikuje i prostřednictvím správní rady, ve které jsou převážně rodiče studentů, a mohou tak dohlížet na chod školy. V příštím roce, ač ještě nemusí, chce zavést vlastní školní vzdělávací pro-

gram v šestiletém gymnázium. Už měšice běží příprava na sebehodnocení školy – formou swot analýzy, dotazníků pro studenty, vyhodnocením maturity nanečisto. A především je tu její alternativní systém hodnocení žáků.

OBJEKTIVITA A MOTIVACE

Snad všechny střední školy se více či méně úspěšně pokoušejí inovovat svůj systém hodnocení. Pro některé z nich proto může být následující nápad jistou inspirací.

„Naši studenti dostávají kromě běžného vysvědčení i interní vysvědčení, v němž jsou uvedeny procentní výsledky testů ve všech předmětech a výsledky jejich průběžných aktivit. Vše je doplněno slovním hodnocením příslušného vyučujícího, vyjádřením třídního učitele a také pořadím ve třídě nebo studijní skupině,“ vysvětluje ředitel Laštůvka.

Žáci už na začátku školního roku vědí, co je během výuky čeká. Například znají termíny dvou hodnotících testů, které musejí absolvovat v každém předmětu kromě výchovy. Mohou se tedy dobře připravit – tento styl do jisté míry připomíná vysokou školu, kam by měli absolventi gymnázia zamířit především.

Výsledky testů, které obsahují kombinaci všech používaných forem testování, tvoří polovinu hodnocení žáka. Tou druhou polovinou jsou tzv. aktivity, což je označení pro průběžné hodnocení žáka. I tady ovšem žák od počátku zná strukturu svého hodnocení. Co nejkompaktnější nabídka hodnocených aktivit vede ke snížení stresu z podaného výkonu. Kupříkladu ví, že v zeměpisu bude během pololetí asi čtyřikrát písemně zkoušen, přičemž nehorší vý-

sledek se škrtně, že jeho úkolem bude vytvořit několik pracovních listů a map, že bude zkoušen i ústně, že ho čeká hodnocení z problémových úloh a že si dokonce do jisté míry může vylepšit své skóre vlastní iniciativou, třeba nějakou prací na dané téma.

„Výsledky hodnocení uvádíme v procentech, protože se nám to zdá přesnější než stupnice jedna až pět. Máme stanovenou jedinou pevnou hranici, a to 30 % jako minimum. Žák s nižším hodnocením neprosívá. Co je nad touto hranicí, může ovlivnit učitel. Například, že jedničku student dostane, pokud získá hodnocení 90 až 100 %,“ podotýká ředitel.

Škola svůj systém hodnocení zpřístupnila na internetu pomocí tak, aby každý rodič mohl průběžně po celý školní rok sledovat výkon své dospívající ratolesti. Vyučující ve stanovených termínech, případně bezprostředně po hodnocení, zapiší výsledky do počítače, a rodiče tak mají okamžitě k dispozici přehledné a srozumitelné informace. To by mělo vylepšit dialog mezi školou, respektive vyučujícími a rodiči.

Podle slov ředitele Laštůvky takový systém hodnocení odbourává zbytečný stres žáků ze zkoušení, zvyšuje pocit komfortu ve výuce a hlavně je maximálně objektivní. Nemůže se stát, že žák dostane na vysvědčení známku podle dvou náhodných zkoušení v hodině.

„A nesmírně studenti motivuje. Zaručuje individuální přístup a dokáže najít pozitivní hodnocení i v případě neúspěchu. Každý má například za určitých podmínek právo požádat o opravný test. A jak potvrdila školní inspekce, jde o systém, který výrazně motivuje i nadané žáky,“ dodává ředitel.